

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z wniosku H. J.
przy uczestnictwie T. G. i Skarbu Państwa - Prezydenta
Miasta S.
o zasiedzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 9 maja 2013 r.,
zażalenia uczestniczki postępowania T. G.
na postanowienie Sądu Okręgowego w S.
z dnia 12 listopada 2012 r.,

- 1. oddala zażalenie;**
- 2. przyznaje adw. M. M. od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w S.) kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) zwiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej uczestniczce postępowania T. G. w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie.

Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w S. odrzucił apelację uczestniczki postępowania T. G. od postanowienia Sądu Rejonowego w S. z dnia 26 kwietnia 2011 r., którym Sąd ten stwierdził zasiedzenie przez wnioskodawczynię nieruchomości bliżej opisanej w sentencji.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 2 maja 2011 r. uczestniczka założyła wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 26 kwietnia 2011 r. i doręczenie go wraz z uzasadnieniem. Doręczenie przesyłki zawierającej postanowienie z uzasadnieniem nastąpiło w sposób przewidziany w art. 139 § 1 k.p.c. Po raz pierwszy przesyłka była awizowana w dniu 27 maja 2011 r., po raz drugi w dniu 6 czerwca 2011 r., a w dniu 14 czerwca 2011 r. urząd pocztowy opatrzył przesyłkę adnotacją „nie podjęto w terminie” i datą 14 czerwca 2011 r., po czym zwrócił ją organowi wysyłającemu.

Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1971 r., III CZP 10/71 (OSNCP 1971, nr 11, poz. 187), datą doręczenia pisma sądowego w wypadku przewidzianym w art. 139 § 1 k.p.c. jest data, w której upłynął termin do odbioru złożonego pisma w oddawczym urzędzie pocztowym, jeżeli przed upływem tego terminu adresat nie zgłosił się po odbiór. Trzeba więc przyjąć, że doręczenie przesyłki uczestniczce T. G. nastąpiło w dniu 13 czerwca 2011 r. Oznacza to, że przewidziany w art. 369 § 1 k.p.c. dwutygodniowy termin do wniesienia apelacji upłynął z dniem 27 czerwca 2011 r. Uczestniczka natomiast wniosła apelację dopiero w dniu 31 sierpnia 2011 r., a więc po upływie terminu. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, zgodnie z art. 370 w związku z art. 373 i art. 13 § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

Zażalenie uczestniczki na postanowienie odrzucające apelację zostało postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 7 sierpnia 2012 r. odrzucone z powodu naruszenia ustanowionego w art. 87¹ § 1 k.p.c. przymusu adwokacko – radcowskiego.

Kolejnym postanowieniem z dnia 12 października 2012 r. Sąd Okręgowy odrzucił wniosek uczestniczki o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie z dnia 27 czerwca 2011 r. oraz zażalenie na to postanowienie

również z powodu naruszenia art. 87¹ § 1 k.p.c. Równocześnie postanowieniem z dnia 12 października 2012 r. ustanowił dla uczestniczki adwokata z urzędu.

W dniu 31 października 2012 r. uczestniczka, reprezentowana przez adwokata z urzędu, złożyła wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie o odrzuceniu apelacji oraz zażalenie na to postanowienie.

Postanowieniem z dnia 12 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek o przywrócenie terminu i odrzucił zażalenie. Stwierdził, że jedynym argumentem mającym przemawiać za zasadnością wniosku o przywrócenie terminu było wskazanie na brak wiedzy o konieczności podejmowania czynności przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego. Postanowienie odrzucające apelację zostało ogłoszone na rozprawie, jednak ani uczestniczka, ani będąca jej pełnomocnikiem córka R. S. nie były obecne przy ogłoszeniu. Zgodnie z art. 327 § 1 k.p.c., stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego, rzecznika patentowego lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, obecnej przy ogłoszeniu wyroku, przewodniczący udziela wskazówek co do sposobu i terminów wniesienia środka zaskarżenia. Jeżeli zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych jest obowiązkowe, poucza również o treści przepisów o obowiązkowym zastępstwie oraz o skutkach niezastosowania się do tych przepisów. Niestawiennictwo uczestniczki, która nie skorzystała z przysługującego jej prawa udziału w rozprawie, skutkowało brakiem odnośnych pouczeń. Jednakże strona należycie dbająca o swoje interesy powinna sama poszukiwać stosownych informacji. Przy doręczaniu na wniosek strony wyroku z uzasadnieniem Sąd nie ma bowiem obowiązku udzielania wskazówek co do sposobu i terminów wniesienia środka zaskarżenia stronie, która – pomimo prawidłowego zawiadomienia o rozprawie – nie była obecna przy ogłoszeniu wyroku. W tym stanie rzeczy trzeba przyjąć, że uczestniczka nie dochowała należytej staranności o swoje życiowe sprawy, co stanowi podstawę do oddalenia wniosku o przywrócenie terminu, uchybienie nastąpiło bowiem z winy uczestniczki.

Wobec oddalenia wniosku o przywrócenie terminu zażalenie na postanowienie o odrzuceniu apelacji ulega odrzuceniu jako wniesione po upływie

przepisanego terminu. Postanowienie o odrzuceniu apelacji wraz z uzasadnieniem zostało bowiem doręczone pełnomocnikowi uczestniczki w dniu 23 lipca 2012 r., a zażalenie na to postanowienie zostało wniesione dopiero w dniu 31 października 2012 r. (art. 394 § 2 i art. 370 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.).

W zażaleniu na postanowienie z dnia 12 listopada 2012 r. uczestniczka wniosła o jego uchylenie w części odrzucającej zażalenie, zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 370 w związku z art. 397 § 2 i art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 168 § 1 k.p.c. przez uznanie, że zażalenie na postanowienie o odrzuceniu apelacji zostało złożone po terminie i z tej przyczyny ulega odrzuceniu, mimo że wraz z zażaleniem złożony został wniosek o przywrócenie terminu, w którym uczestniczka uprawdopodobniła brak swojej winy i uczyniła to w terminie tygodniowym od czasu ustania przyczyny uchybienia terminowi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postanowienie sądu drugiej instancji oddalające wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia środka odwoławczego nie jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c., w związku z czym na postanowienie to nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego. Postanowieniem kończącym postępowanie jest dopiero postanowienie odrzucające środek odwoławczy z powodu nieuwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu. Rozpoznając zażalenie na postanowienie o odrzuceniu środka odwoławczego Sąd Najwyższy, może jednak, na wniosek strony – na podstawie art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. – rozpatrzyć także te postanowienia sądu drugiej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Z tego względu kontroli Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie podlega również postanowienie Sądu Okręgowego oddalające wniosek uczestniczki o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie tego Sądu z dnia 27 czerwca 2012 r. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1999 r., I CKN 367/99, OSNC 2000, nr 3, poz. 48, uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNC 2001, nr 1, poz. 1, i z dnia 6 października 2000 r., III CZP 31/00, OSNC

2001, nr 2, poz. 22 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 2008 r., III CZP 119/07, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 98).

W świetle art. 168 § 1 k.p.c., przywrócenie terminu może nastąpić tylko wtedy, gdy niedokonanie czynności procesowej w terminie nastąpiło bez winy strony. Brak winy podlega przy tym ocenie z uwzględnieniem obiektywnego miernika staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy. Żaląca, wnosząc o przywrócenie terminu do złożenia zażalenia na postanowienie o odrzuceniu apelacji, powołała się jedynie na brak wiedzy o konieczności podejmowania czynności przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego. Okoliczność ta – jak niewadliwie ocenił Sąd Okręgowy – nie świadczy o dołożeniu przez żalącą wymaganej staranności. W sytuacji, w której z powodu nieobecności przy ogłoszeniu postanowienia o odrzuceniu apelacji żaląca nie uzyskała wskazówek co do sposobu i terminów wniesienia środka zaskarżenia oraz pouczenia o treści przepisów o obowiązkowym zastępstwie i o skutkach niezastosowania się do tych przepisów, powinna była zasięgnąć w tej sprawie stosownych informacji. Skoro tego nie uczyniła, nie może powoływać się na brak winy w rozumieniu art. 168 § 1 k.p.c.

Konkludując, trzeba stwierdzić, że Sąd Okręgowy zasadnie oddalił wniosek o przewrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie z dnia 27 czerwca 2012 r. Konsekwencją oddalenia wniosku było natomiast odrzucenie zażalenia, ponieważ zostało ono złożone po upływie terminu przewidzianego w art. 394 § 2 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie i zgodnie z § 15 w związku z § 7 pkt 1, § 6 pkt 6, § 2 ust. 3 i § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013, 490) przyznał adw. M. M. od Skarbu Państwa koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce w postępowaniu zażaleniowym.